

Polttokalvisto
Pusson (= Pohjolan talon)
fontilla
Kuoppalan kylässä
Kokemäellä.

Tutkineet kes. 1921

J. Silio ja M. Kampman.

Pusson l. Pohjolan
rautakautionen Kalmiston
Kuoppalan kylässä Kokemäellä.

(187. luvu. 7980: 1-47.
J. Ailio.

Porin museosta tulleeseen ilmoitukseen johdosta, että Pohjolan talon maalla, sorakuopasta, on löytynyt mainitussa museossa säilytetyt väkivälikäärät ja veitsen terä, nävi kirjoittaja M. Kampmanin seurassa tarkastamassa paikkaa 29/VI - 4/VII 1921.

Talossa, jonka omistaa Eugene Pohjola, ilmoitettiin että mainitut esineet oli löydetty ent. onyllymästä, s.o. n. 5 m korkeudesta, NNW-SSW-suuntaisesta moreeniharjanteesta talon asuinrakennuksesta itään, ison lato-rakennuksen ja Penttilän nokkaan menevän maantien välimaalla. Soramarjanne on suuremmaksi osaksi käytetty maantiesoran ottoon, joten marjanteeseen on syntynyt suurellainen sorakuoppa. Sorakuopan reunasta oli talonpoika, lyseolainen Ahti Pohjola löytänyt yllä mainitut esineet ja pronssisen pinsetin, joka lahjoitettiin Kansallismuseolle. — Pohjolan talo on yhdistetty kahdesta Pusso nimisestä pienestä talosta, ja siihen on myös yhdistetty osa ent. Pekun taloa, jonka maalla löytöpaikka sijaitsee. Paikkakunnalla nimetään taloa, jonka maalla löytöpaikka nykyään on,

Pussoksi; Kirjoissa on sen nimenä
Pohjola. Talo sijaitsee Kokemäenjoen
pohjoispuolella - jotenkin vastapäätä
Kokemäen kirkkoa - ja itäpuolella
muutta vanhaa Kokemäenjoen väy-
lää, joka kulkee Pappilan ja Poh-
jolan välillä. Tämän väylän suulla,
itäpuolella, on Kokemäen vanha sakasti-
kirkko - saarella, jonka puolesta on
väylä muodostettu nyk. Kokemäenjoen
kaussa. Vieläkin nousee vesi jos-
kus keväisin Pohjolan kohdalle
asti, ja samoin on se noussut toi-
sellekin puolelle sakastikirkkoa, joka
sitä aikanaan on ollut erityisenä
riskialueena.

Tarkasteltaessa mainitun sora-
kuopan reunoja, havaittiin siellä täällä,
etenkin sorakarjanteen S-päässä
mutta myös pohjoisreunassa, 20-30 cm
syvyyteen mustaa, tukauskainia,
kivistä kulttuurimaata palaneita ihmisi-
luunsiirteitä, mistä päätetään paik-
kalla on ollut rautakautinen
poltto kaluisto, joka soraotosta on
tullut suurimmaksi osaksi hävi-
tetyksi. Kaivamaan ryhdyttyä
havaittiin, että paikalla on ollut
n. s. risainen poltto kaluisto, johon
piikku kuopanteisiin on pouta vai-
najain luutukkaa ja joitakin esi-
meitä sekä sitte pouta kiviä peit-
teksi ilman huomattavaa järjestystä.
Vainajain polttolava on nähti-
näsi soraotosta hävinnyt, sillä
siitä ei havaittu merkkejä. Kai-

vauvalueen S. päässä ilmautui Tulen-
sijaksi katsottava kiveys (n. 2 m pitui-
nen, 1,5 m levyinen, yksi kerros kiviä),
jonka alalla ja O, W. ymsä S. puolella
oli runsaalaaisesti tuhkaa ja hilen-
jätteitä sekä palaneita kiviä. N. kul-
malla oli isompi kivi, jonka kärjen
alta löytyi kuonaan yhtyneitä
savena pieneltä alalta. Palaneita ihmis-
luun siruja tavattiin kiveyksen lai-
dasta väkistä määrässä. Tulensija
ei näytä kuitukaan olevan ^{varmasti} poltto-
tovion paikka vaan pikemminkin
ruoanlaittoa varten — peijaisate-
riain valmistamiseksi? —, mihin
vittaat m.m. Tulensijan edustalla
olevat tunka-alueelta tavatut
saviastianpalaset.

Karjantee päässä, SW. rintessä
on n. 2 m. pituinen maaton kau-
tura, jossa oli syväälle mustaa
kulttuurimaata vaan ei löytöjä,
ja joka lienee karmistoa myö-
käisempi. Sorakuopan reunassa oli
muuan toinen kautura, jossa oli
myös mustanlaisia maata mutta
ei löytöjä; nähtävästi sekin on
myöhäinen.

Löydöistä on 600-luvulta j. kr.
~~Katto~~ rapusolki (7980:3; verrattain var-
kain muotoa, 600-luvun alkupuolelta) ja
pieni soikea kupurasolki (7980:33, myös
600-luvun alkupuolelta) sekä 600-700-luvulta
miekkaponsi (7980:30) silmukkapäiset vate-
neulat (7980:22, 7980:44) y.m.

oiki-
lato

Hampmanin
erikoiskartta.

latotie

tie Penttilään

riikki

- Löytöjä kuopan reunalta:
- a, väkikeihäs, ennen löydetty.
 - a kovasin
 - b napasolki.
 - c miekan pala.
 - d kapea keihäänterä (turpeesta)
 - e veitti.

Kuoppa.

aita

talon
rakennus-
nukset.

Kartanaihe (A)

osoittava

nauta kautisen poltto kaluston

paikkaa

Pusson (l. Pohjolan) talon
maalla

Kuoppalan kylässä
Kokemäellä.

J. Nilio, kes. 1921.

July. lat. 9:00

1:175

- 1) R. vuoksentila
- 2) R. vuoksentila
- 3) pienet kivet
- 4) uusia kiviä
- 5) kiviä
- 6) kiviä
- 7) kiviä
- 8) kiviä
- 9) kiviä
- 10) kiviä
- 11) kiviä
- 12) kiviä
- 13) kiviä
- 14) kiviä
- 15) kiviä
- 16) kiviä
- 17) kiviä
- 18) kiviä
- 19) kiviä
- 20) kiviä
- 21) kiviä

M. Kampmanin
erikoiskartta (B)
Pusson (Pohjolan) polttohaluiston
kaiivauksesta
Kokemäellä.
Kes. 1921.

- I - kiviä
- II - kiviä
- III - kiviä
- IV - kiviä
- V - kiviä
- VI - kiviä
- VII - kiviä
- VIII - kiviä
- IX - kiviä
- X - kiviä
- XI - kiviä
- XII - kiviä
- XIII - kiviä
- XIV - kiviä
- XV - kiviä
- XVI - kiviä
- XVII - kiviä
- XVIII - kiviä
- XIX - kiviä

6/23

Ent. "Myllymäki"
Kokemäellä, Passon l. Pohjolan
Talon Tontilla Kuoppalan kylässä
— soranarjanne, jolla on
^{myöh.} sijainnut Kausainvaellusajan
POLTTOKALUSTO

6124

Kokemäki, Kuoppalan k.
Pohjolan l. Pussin k.
(etualalla Hankaa Kokemä-
joen sivuväylää).